גליון נוסף לעיון בפרשת השבוע

עורכים בידי נחמה ליבוביץ שנה שביעית
יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

פרשת יתרו (תש"ח) י"ח

גליון זה הוא המשך גליון יתרו תש"ז, שעסק בחלקו הראשון של פרקנו, עיין שם!

א. שאלה כללית בזמן ביאתו של יתרו.
נחלקו חכמינו ופרשנינו בזמן ביאתו של יתרו וכן נאמר במכילתא יתרו א': "שמע יתרו" – מה שמועה שמע ובא? מלחמת עמלק שמע ובא, שהיא כתובה בצדו – דברי ר' יהושע. ר' אלעזר אומר: מתן תורה שמע ובא, שבשעה שנתנה תורה לישראל, זעו כל מלכי האדמה בהיכליהם שנ' (תהלי' כ"ט): "ובהיכלו כולו אומר כבוד"...
× 1. התוכל להביא נמוקים לכל אחת משתי הדעות בקביעת זמן בואו של יתרו – מתוך פרקנו ומתוך מקומות אחרים בתורה?
2. לדברי ר' אלעזר, שאחר מתן תורה בא, יש לשאול: אם כן מה נכנסה פרשה זו הנה ולמה לא נכתבה במקומה לאחר מתן תורה?
נסה לענות לשאלה זו. העזר בשמואל א' ט"ו!

ב. שאלה כללית:
התוכל להסביר את החלופין בין השמות "ה'" ואלוקים" בפרקנו זה?
פ' א': את כל אשר עשה אלוקים... כי הוציא ה'...
" ח': " " " ה' ... ויצילם ה'
" ט': ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה'
" י': ויאמר יתרו ברוך ה'
" יא: כי גדול ה' מכל האלוהים
" יב: ויקח יתרו עולה וזבחים לאלוקים...
מכאן ואילך רק השם "אלוקים"!
(השוה גליון יתרו תש"ז 3א. וארא תש"ח)

ג. שאלות ודיוקים ברש"י:
1) ט"ו ד"ה כי יבוא
a. מה קשה לו?
b. היכן מצינו בתורה שמוש לשון כזה?
2) ט"ז " כי יהיה להם דבר
a. מה קשה לו?
×× b. מפרשי רש"י שואלים: מה ראה רש"י להוסיף בפרושו הא' הידיעה למלה "דבר"?
3) כ"ב " ושפטו
×× a. מה הצריכו להביא בזה את תרגום אונקלוס ובמה ברור הארמי יותר מן העברי?
b. השוה למקומנו את המקומות הבאים ברש"י:
בראשית כ"ט ג' ד"ה וגללו
" " ח' " וגללו;
בראשית ל"ב י"ז " למי אתה;
שמות א' י"ז " ותחיינה את הילדים;
מה יש ללמוד מן המקומות האלה לדרכו של רש"י בהבאת תרגום אונקלוס?
4) כ"ב " והקל
a. מה פירוש "לשון הוה"?
וע' רש"י שמ' ח' י"א ד"ה והכבד
" " " כ' ח' " זכר
b. מדוע אין רש"י מפרשו כל' צווי?
×5) כ"ג " וגם כל העם הזה
× בעל לבוש האורה שואל: מנא ליה לומר כן, ולמה לא יפרש "העם הזה" על בעלי הריב האים אליו?
ענה לשאלתו!

ד. השוה את עצת יתרו (כ"א): ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלוקים אנשי אמת שונאי בצע
להוצאתה לפעל (כ"ה): ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל
רמב"ן ד"ה אנשי חיל עד "ועוד שאמר מכל ישראל"
חזקוני " " " : אלו יכול היה משה להכיר, אבל מדת הלב כגון יראי אלוקים אנשי אמת שונאי בצע אין בשר ודם יכול לראות רק לפי אומד הדעת, לפיכך לא הזכירם כאן וגם במשנה תורה לא הזכיר משה רק חכמים ונבונים וידועים, לפי שכל כך יש ביד אדם להכיר בחברו, אם הוא חכם או לאו, אבל יראת שמים אינו יכול להכיר.
ספורנו ד"ה ויבחר. (שים לב בחומשי חורב – שוקן נפלה בדבריו טעות דפוס וצ"ל: "אם תלמיד חכם נוקם ונוטר כנחש הוא"...)

1) מה קשה לכולם?
2) מה הם דרכיהם לתירוץ הקשי?
3) מי לדעתך מותר הקשי בדרך הפשט?